

Latvijas ūdens motosporta Goda zāle

Par izcilu sacensību vietu un ieguldījumu sporta attīstībā

Alūksnes pilsēta un Alūksnes ezers

Skats uz Alūksnes ezeru, 2018. g. oktobris (Foto Alvits Grīvnieks)

Alūksne – Ziemeļaustrumu Vidzemes mazpilsēta, kas atrodas Alūksnes augstienē, pašā Alūksnes ezera krastā.

Vēstures dokumentos Alūksnes vārds minēts jau 1284. gadā - Pleskavas hronikās. 1920. gadā, kad iedzīvotāju skaits sasniedzis 2000, Alūksnei piešķirtas pilsētas tiesības. Šobrīd Alūksnes iedzīvotāju skaits ir vairāk nekā 7000.

Alūksnes vārds cieši saistīts ar izcilo tulkotāju un pedagogu, vācu mācītāju Ernstu Gliku (1652.-1705.), kurš, dzīvodams Alūksnē, ne tikai iztulkoja latviešu valodā Veco un Jauno derību, bet arī šai apkaimē nodibināja pirmās skolas zemnieku bērniem Vidzemē. Alūksnieši lepojas ar to, ka šeit mācītāja Glika ģimenē izaugusi

viņa audžumeita Marta Skavronska, kas vēlāk kļuvusi par Krievijas imperatora Pētera I dzīvesbiedri Katrīnu I.

Šī vieta ir ārkārtīgi bagāta ar kultūrvēsturiskām vērtībām - senais latgaļu pilskalns Tempļakalnā, baronu Fītinghofu dzimtas atstātais mantojums – Alūksnes muižas ēku komplekss, ezera krastā izveidotais parks ar mazajām arhitektūras formām, daudzveidīgu augu valsti, šaursliežu Bānītis Gulbene-Alūksne.

Alūksnē nav rūpnieciskā piesārņojuma, tādēļ vide te arvien ir tīra un gleznaina. Patīkamas dzīves radīšanai tiek izmantotas esošās priekšrocības - dabas tuvums, izteikti gadalaiki, kultūrvēstures pieminekļi apvienojumā ar nepieciešamo infrastruktūru un tās modernizāciju. Alūksnes ezera tiešais tuvums pilsētai piešķir savdabīgu un patīkamu akcentu.

Skats uz Alūksnes ezeru un Pilssalu, 2018.g. oktobris (Foto Alvīns Grīvnieks)

Alūksnes ezers pēc virsmas platības (15.43 km²) ir vienpadsmitais lielākais ezers Latvijā. Tas ir viens no Alūksnes simboliem un atpazīstamības objektiem, vietējo iedzīvotāju un pilsētas viesu iemīļota atpūtas vieta.

Ezera sateces baseins ir 30,3 km², virsmas laukums normālam ūdens līmenim - 1605 ha. Ūdens objekta garums ir 5,7 km, lielākais platums – 4,25 km, tā vidējais dziļums ir 6,7 m, bet maksimālais sasniedz pat 20 m. Alūksnes ezera krasta līnija mazrobota, tās garums ir 20,1 km. Ezeram ir ovāla konfigurācija, orientēts ziemeļu virzienā ar izvirzītu, 1 kilometru garu līci dienvidrietumu malā. Ezera augstums virs jūras līmeņa: 184 m

Alūksnes ezers ir veidojies Alūksnes augstienes pauguraines ieplakā. Ezeram ir morēnieplakas ieapaļa ezerdobe, kas veido vairākas ieplakas ar dziļumu no 10 līdz 20 metriem. Kopumā ezera dibens ir līdzens, vietām klāts ar dūņām, bet pārējā ezera daļā ir smilts vai pamatmorēnas māls.

Alūksnes ezers pieder pie seklajiem dzidrūdus ezeriem ar augstu ūdens cietību, tas ir iekļauts prioritārajos lašveidīgo zivju ūdeņos, un tam ir noteikts lašveidīgo ūdeņu tips. Izplatītākās zivju sugas ir: zandarts, līdaka, repsis, zutis, plaudis, plicis, rauda, rudulis, līnis, vīķe, asaris un ķīsis. Zivju krājums Alūksnes ezerā regulāri tiek atjaunots un papildināts. Ezerā zināmas arī vairākas retu augu atradnes.

Daļa Alūksnes ezera ietilpst Alūksnes pilsētas vēsturiskā centra teritorijā, kas ir iekļauts valsts nozīmes aizsargājamo pilsētībūvniecības pieminekļu sarakstā. Alūksnes ezerā ir viena pussala un četras salas. Lielākā no tām – Pilssala - ir viena no nozīmīgākajām rekreācijas, sporta, kultūras un atpūtas pasākumu teritorijām Alūksnes pilsētā, kas ir publiski pieejama un iecienīta novada iedzīvotājiem un viesiem. Tā apvieno vēsturi – kā senās apmetnes un Livonijas ordeņa cietokšņa nozīmīgas robežpils vieta, ar tagadni - kā reģionālas nozīmes sporta un kultūras pasākumu un brīvā laika iemīļotu pulcēšanās vietu, un nākotni - kā vietējās kopienas identitātes simbolu.

Mazākās salas – Garā sala, Cepurītes sala un Tīklu saliņa. Garajā salā ir izveidots mikroliegums - lapu koku meža biotops, kas klasificējams kā salu meža fragments. Savukārt Cepurītes sala, dēvēta arī par Mīlestības salu, ir senās apmetnes vieta. Alūksnes ezera pussalā savulaik bijis sens latgaļu pilskalns, šobrīd šai teritorijā atrodas Templakalna parks, kā arī vieni no Latvijas lielākajiem kapiem – Alūksnes Lielie kapi.

Pilsētā, kura dzīvo savu rimto pierobežas dzīvi, bet kurā ļaudis tāpat kā citur iet ikdienas darbos, brauc ciemos paši un gaida viesus. Tāpat kā citur smeļ, dzied un dejo, sporto, dažkārt raud, lūkojas apkārt, kā kaimiņiem veicas, bet priecājas par

veiksmēm un bēdai neļauj ņemt virsroku. Alūksnieši ir lepni par vienu no savām bagātākajām rotām - Alūksnes ezeru.

Kā jau pilsēta pie ezera var lepoties ar aktīviem sportistiem, kuri savas aktivitātes saista ar Alūksnes ezeru vasarā un ziemā gan, tas ir gan uz ūdens gan uz ledus.

Ziemas sporta veidi ir protams zemledus makšķerēšana, slidošana, skiorings, auto veiklības braukšana un pat ledus burāšana.

Vasaras sporta veidi: makšķerēšana, spinningošana, peldēšana, airēšana, ūdens slēpošana, ūdens motosports ar laivām un motocikliem, burāšana.

Ūdens motosporta pirmsākumu Alūksnē meklējumos iesaistījās ūdens motosporta kluba „Nord Ost” aktīvisti ar lielu pietāti, uzrunājot šī sporta veida veterānus, viņu ģimeņu cilvēkus un interesentus, mēģināja apkopot to informāciju, kura gaida nopietnu un profesionālu vērtējumu, šis vēsturiskais mantojums rezultējās ar apkopojuma izstādi “Ūdens motosportam Alūksnē 55 gadi” 2013. gada jūlijā Alūksnes muzejā. Klubs savā ūdens motosporta attīstības laikā saskatīja vairākus tā attīstības posmus, tos nosacīti nosaucot par “viļņiem” (*zemāk tekstā*)

1.vilnis 1958. – 1967.

Pasaulē pirmās starptautiskās ūdens motosporta sacensības notika 1908. gadā, bet, pēc piecdesmit gadiem, 1958. gadā Alūksnes rūpkombināta darbinieki devās ekskursijā uz Ļeņingradu. Atgriežoties, redzētās ūdens motosporta sacensības tā bija ieinteresējušas dažus ekskursantus, ka tika meklēta iespēja sazināties ar sportistiem, lai iegūtu žurnālus, kuros bija pamācības un zīmējumi kā būvēt laivas.

Alūksnes rūpkombināta galdniecības telpās, bijušās arī VEF-14 ceha telpās, tika būvētas pirmās laivas.

Tā sākās ūdens motosporta kustība Alūksnē. Ar to arī uzskatām, ka alūksnieši ūdens motosporta vēsturē sāka savu 1.vilni.

Jau 1959.gada 4. augustā laikrakstā „Padomju Alūksne” tiek rakstīts, ka DOSAAF rajona komitejas organizētajās sacensībās 1.vietas savās laivu klasēs guva O.Āboliņš – rūpniecības kombināta darbinieks ar „Moskvič” tipa motoru, G.Deciks – „Lif” tipa motoru klasē, A.Skopans – vieglo motoru klasē „LM”, bet tā paša gada 10.septembra laikrakstā tiek teikts, ka Alūksnē risinājās plašāka mēroga sacensības par rajona rūpkombināta dāvāto kausu, kuru ieguva Ivars Pehlaks ar Antonu Zvaigzni, braucot ar MA klases motorlaivu un iegūstot III sporta klasi. Šinī rakstā ir arī aicinājums, ka laivu būvei zīmējumus var saņemt pie Valda Stilbes, kā arī raksta autora J. Dūkupa.

Ar kādām laivām, tad toreiz brauca? Tās bija: Sporta laivas – MA - 250 cm³, skuteri – SI-175 cm³ un SA-250 cm³, gliseri – GA-250 cm³.

Sacensības Alūksnes ezerā 1960. gads

Alūksnes ūdens motosporta klubu labākie braucēji veidoja brīvprātīgās sporta biedrības „Vārpa” rajona komandu.

Tolaik toreiz ūdens motosporta klubi, sekcijas Alūksnē bija rūpkombinātam, mežrūpniecības saimniecībai, ZAET Alūksnes tīklu rajonam, 12.ATU, patērētāju biedrībai.

Jānis Musts (Armanda un Andra Mustu tēvs, kā arī vectēvs Reinim un Kristeram) atmiņu dienasgrāmatā raksta :

„No 1960. gada pievērsos ūdens-moto sportam. Šim sporta veidam rajona patērētāju biedrību savienības valde atvēlēja līdzekļus, tā mēs iegādājāmies 12 sacīkšu motorlaivas ar motoriem. Tātad pilnībā tika nokomplektēta komanda. Arī es sāku braukt sacīkstēs pa mūsu Alūksnes ezeru ar sacīkšu skuteri SA-250 klasē. Pēc tam vairākus gadus mūsu komanda startēja ļoti sekmīgi visās republikas sacensībās.

1961. gada vasaras sezonā mēs uz Alūksni atvedām 6 kausus, ko izcīnījām gan Cēsīs, gan Jūrmalā, gan Bauskā un Liepājā un, protams, arī Alūksnē. Arī man personīgi bija labi sasniegumi, par ko liecina daudzi tā laika sporta diplomi un balvas. Tika sasniegta 1.sporta klase.

1962. gadā no 18.-22. augustam Alūksnes ezerā notika Vissavienības sacensības ūdens-moto sportā, kur mūsu republikas sporta biedrības „Vārpa” izlases komanda sastāvēja tikai no alūksniešiem. Es tiku nozīmēts par šīs komandas pārstāvi. Šajās sacensībās 18 komandu konkurencē mūsu komanda kopvērtējumā ieguva 8. vietu, bet atsevišķās laivu klasēs, kā MA-250 ieguva 2.vietu un kuteru K-02 klasē 3.vietu. Šie rezultāti bija labi, jo sacensībās piedalījās

238 dalībnieki. Šo sacensību komandas dokumentācija glabājas manā ģimenes arhīvā.

Savas sportista gaitas ūdens-moto sportā es izbeidzu 1964. gadā, jo ar to gadu šis sporta veids Alūksnē apsīka sakarā ar Alūksnes rajona likvidāciju. Likvidējās arī daudzi Alūksnes uzņēmumi. Citus uzņēmumus pārvērta par Gulbenes rajona filiālēm.”

Alūksnes ezerā

1960.gadā – rajona rūpkombināta organizētajā kausā piedalījās 20 dalībnieki, bet 1961.gadā – šādās sacensībās jau piedalījās 40 dalībnieki, togad arī – LBSB „Vārpa” rīkotajās rajona kausa sacensībās piedalījās 6 komandas ar 39 laivām (komandu kopvērtējumā Alūksnei 1.vieta un LBSB „Vārpa” CP ceļojošais kauss).

Pirmās Vissavienības meistersacīkstes Alūksnes ezerā notika 1961.gadā, kuras organizēja PSRS Bruņotie spēki un PSRS Aizsardzības ministrija. Par ceļojošo kausu cīnījās 67 sportisti no Rīgas, Ļeņingradas, Maskavas, Sevastopoles. Šīs sacensības bija apliecinājums, ka Alūksnes ezers ir tā vieta, kur var organizēt plaša mēroga meistersacīkstes. Tanī pašā gadā PSRS čempionātā Tallinā pirmo reizi piedalījās alūksnieši Uldis Strads, Antons un Amālija Zvaigznes, Gatis Sniķers, Uldis Mazulis un Valdis Stilbe. Šajās sacensībās Antons un Amālija Zvaigznes izcīnīja bronzu. Sacensībās piedalījās 185 sportisti ar 124 dažādu klašu laivām no 12 sporta biedrībām un alūksnieši komandu cīņā ieguva pirmās pakāpes diplomu un PSRS sporta biedrību un organizāciju ceļojošo kausu. 1962.gads - alūksniešiem atkal tika uzticēts organizēt PSRS meistersacīkstes. Pirmās LBSB „Vārpa meistersacīkstes Alūksnē notika 1967.gadā, kur VEF 14.cheha komanda ieguva 1.vietu. Tiek uzskatīts, ka pirmais aktīvais ūdensmotosporta posms Alūksnē bijis līdz 1967.gadam. ”

2.vilnis 1980. – 1990.

Laiks gāja un, kā dažkārt mēdz gadīties, ņēma līdzi arī kādreizējo darbīgumu un rosmi. Tam bija vairāki apstākļi. Rūpkombināta telpās, kurās aizsākās Alūksnes ūdens motosporta vēsture, nomainījās saimnieki. Rūpi par šo sporta veidu turpināja DOSAAF rajona komiteja, kuru atbalstīja VEF Alūksnes ceha administrācija.

Bijušais VEF – 14.ceha fiziskās kultūras kolektīva priekšsēdētājs Andris Dukulis „Oktobra Karogam” rakstīja :

„Kas ir ūdens motosports? Viena vienīga dzīšanās pēc ātruma, viens vienīgs cīniņš ar to. Ātruma pieaugums uz ūdens nāk ļoti grūti. Lai dabūtu kaut vienu kilometru klāt, jāstrādā vismaz gads. Arī ilgāk.”

Tā, ar atmiņām par sešdesmito gadu laivām un septiņdesmito gadu motoriem ūdens motosportisti stājās pie jaunas tehnikas gādāšanas.

Intervijā ar žurnālistu Viktoru Bērziņu VEF Alūksnes ceha bijušais priekšnieks Zigurds Veļķeris atzīst :

„Kad atsākām Alūksnē ūdens moto sportu, pirmo gadu mēģinām izlīdzēties ar agrākās tehnikas pārpalikumu. Nekas jēdzīgs neiznāca. Dūšu vien nosita. Tad stājāties pie jaunas tehnikas gādāšanas – mums taču tā vajadzīga, lai cīnītos ar sāncensiem kā līdzīgs ar līdzīgu, nevis lai vizinātos visiem astē. Šis tas mums tagad sagādāts, pieci riktīgi sacīkšu braucēji var startēt, bet gribētāju ir daudz vairāk. Esam ieplānojuši nākamajā gadā Codes kolhozā pasūtīt piecas pilnīgi jaunas laivas. Ļoti nepieciešams arī vismaz viens gliseris – pašlaik mums tāda nav, tāpēc gliseru klasē nevaram piedalīties un republikāniskajās sacensībās zaudējam daudz punktu. Jauniešiem esam iegādājuši četrus „Veterok-12” motorus. ....Šis sporta veids prasa milzum daudz darba, bet cilvēki mums strādīgi.”

Ar 1980. gadu Alūksnes ezerā sākās 2.vilnis, kad tika uzsākta VEF Alūksnes ceha un DOSAAF Alūksnes rajona komitejas balvas izcīņa, kurā piedalījās 10 komandas ar 55 dalībniekiem, savukārt pēc gada piedalījās 11 komandas ar 60 dalībniekiem, bet ar 1982. gadu vietējai kausa izcīņai pievienojās žurnāla „Zvaigznes” ceļojošā kausa izcīņa, kurā uz starta izgāja 14 komandas ar vairāk kā 100 dalībniekiem, 1984. gadā tika noorganizēts PSRS kauss, bet 1989. gadā - PSRS jaunatnes čempionāts.

Ar žurnāla „Zvaigznes” kausa izcīņas organizēšanu Alūksnē sacensības iegūst pakāpi augstāku publicitāti, par sacensību norisi žurnāla oktobra mēneša numurā tika izvietots plašs fotogrāfiju materiāls, apraksts par sacensību norisi un rezultātu apkopojums. Žurnāla redakcija sacensību uzvarētājam visās laivu klasēs dāvāja žurnāla gada abonementu.

Analizējot 2.viļņa programmas, redzam, ka sacensību organizēšanā bija iesaistīta astoņpadsmit cilvēku komanda, kurā katram bija konkrēti pienākumi sacensību organizēšanā. 1982.gada ūdens motosporta sacensību “Alūksne -82” un ražošanas apvienības VEF 14.ceha sacensību organizācijas komiteja bija šādā sastāvā: Zigurds Veļķeris orgkomitejas priekšsēdētājs, Aivars Zaķis orgkomitejas priekšsēdētāja vietnieks, Arvīds Levans orgkomitejas priekšsēdētāja vietnieks, locekļi: Imants Čerņauskis, Dainis Čikulis, Dainis Doktenieks, Andris Dukulis, Vitauts Hanzens, Anna Kalniņa, Gaļina Kavace, Anna Kurta, Valdis Mieriņš, Astrīda Muste, Inta Pehlaka, Juris Rozenfelds, Biruta Tilaka, Klāra Zālīte, Pēteris Zālītis, Kārlis Zēģele.

Pēc alūksniešu organizētajiem sacensību pieciem gadiem avīzē žurnālists Viktors Bērziņš atzīst, ka :

„.... jau pirmā reize pierādīja, ka spēj gan! Spēja tāpēc, ka visu darīšanu neuzkrāva ūdensmotosporta sekcijai vien. Darīja visi. Tā bija goda lieta ceha administrācijai un sabiedriskajām organizācijām, kuram katram Alūksnes vefietim....”

2. viļņa - rezultatīvākie laivu piloti no Alūksnes bija

- Raimonds Špacs - PSRS sporta meistars, LPSR čempions
- Aigars Kārklīšs - PSRS sporta meistars, LPSR čempions
- Gints Rozenbergs - PSRS sporta meistars
- Donāts Vanags - PSRS sporta meistars, LPSR čempions
- Kalvis Kliests - PSRS sporta meistara kandidāts
- Oskars Ozols - PSRS sporta meistara kandidāts
- Andris Musts - PSRS sporta meistara kandidāts

3.vilnis 2003. -

2003. gada 22. jūlija intervijā laikrakstam “Malienas Ziņas” toreizējā Alūksnes pilsētas domes atbildīgā darbiniece Iveta Kovtiņenko atzīst:

„Liels prieks, ka beidzot pēc trīspadsmit gadu pārtraukuma Alūksnes ezers ir atdzīvojis un notika Latvijas kausa izcīņas sacensības ūdens motosportā.”

Kāpēc tā varēja notikt, Iveta atceras, ka:

“.....ūdens motosporta federācijai piedāvāju, vai nevarētu kādā veidā izmantot sacensībām Alūksnes ezeru. Jauki, ka ļoti atsaucīga bija federācijas ģenerālsekretāre Baiba Veisa. Tā arī mēs abas šo ideju īstenojām praktiski.”

Intervijā Iveta saka paldies sacensību Latvijas kausa izcīņas “Alūksne 2003” sponsoriem: Baltijas Tranzītu bankai (Ilzei Mergai), SIA Verners un draugi (Verneram Kalējam), SIA Apes koks (Artūram Dukulim), SIA Malienas ziņas (Dainai Siņeļņikovai), kā arī Aivai Eglei, Gunitai Tumševicai, Valdai Silickai, Tamārai Stafeckai, Antrai Lielmanei, Elitai Sūnai, Anitai Raibekazei, Aināram Junkuram, Vitālijam Muhinam, Gundaram Bērzkalnam, Oļegam Vorobjovam, Ilmāram Paeglim, Jurijam Marinovam, Ardim Tomsonam, Valdim Auziņam, Mārtiņam Sinātam, Gintam Teterovskim, Agrim Naglim, Gintam Upeniekam, Igoram Zvejniekam, Jānim Sņiķerim, Asjai Šķepastei.

Kopš tā brīža pagājuši piecpadsmit gadi un ūdens motosports Alūksnē piedzīvojis savu 3.vilni.

2004. gadā Alūksnei uztic Latvijas čempionāta posma organizēšanu un Pasaules čempionātu S 550 klasē. Šajos mačos pasaules čempiona titulu ieguva Uģis Gross no Jelgavas, bet Alūksni pārstāvēja Gints Rozenbergs.

Tas bija labs priekšnosacījums, lai Alūksnē aktualizētos interese atjaunot ūdens motosporta labo slavu.

Šis apstāklis vainagojās ar to, ka 2005.gada 19.augusts ir Alūksnes ūdens motosportistu Biedrības “Ūdens motosporta klubs „NordOst”” dzimšanas diena. Klubā apvienojās 11 biedri. Pirmajā kluba valdē tika ievēlēti – Andris Musts, Raimonds Špacs, Dainis Čikulis. Šobrīd valdē ir Armands Musts, Edgars Špacs, Ilmārs Melzobs.

Klubs „NordOst” sadarbībā ar Latvijas ūdens motosporta federāciju, Alūksnes pilsētas un novada domēm noorganizējis šādas starptautiskas sacensības:

- 2004. S 550 Pasaules čempionāts;
- 2005. S 850 Eiropas čempionāts;
- 2006. O 350 Pasaules čempionāts, Baltijas čempionāts;
- 2007. JT 250 Eiropas čempionāts;
- 2008. Formula 2 Eiropas kausa posms;
- 2009. Baltijas čempionāts;
- 2010. S 550 Eiropas čempionāts;
- 2011. JT 250 Pasaules čempionāts;
- 2012. Baltijas čempionāts;
- 2013. S 550, F4S Eiropas čempionāts;
- 2014. JT 250 Eiropas čempionāts, F4S Pasaules čempionāta posms;
- 2015. JT250, S550 Eiropas čempionāts, Baltijas čempionāts,
Endurance pneumatic Pasaules čempionāts (8 stundu izturības
brauciens)
- 2016. JT250, S550 Eiropas čempionāts,
Formula Future Pasaules čempionāts;
- 2017. GT15 Eiropas čempionāts;
- 2018. F4 Eiropas čempionāts

Noorganizēti 4 Baltijas čempionāti: 2006., 2009., 2012., 2015.gadā, kā arī no 2004.gada līdz šim brīdim alūksnieši ir saimnieki Latvijas čempionāta posmiem katra gada augusta pirmajā saetdienā.

Jau minētās sadarbības rezultātā Alūksnei tiek uzticēta arī Pasaules čempionātu organizēšana: 2004.gadā S-550, 2006.gadā O-350, 2011.gadā JT-250 laivu un skuteru klasēs.

Šo gadu laikā sacensībās Alūksnes ezerā piedalījušies sportisti no 22 valstīm - Latvijas, Lietuvas, Igaunijas, Polijas, Ungārijas, Krievijas, Vācijas, Somijas, Austrijas, Ukrainas, Baltkrievijas, Dānijas, Zviedrijas, Kuveitas, Monako, Beļģijas, Kanādas, Portugāles, Slovākijas, Čehijas, Nīderlandes, Lielbritānijas.

Gandarījums, ka Alūksnes ezera ūdens veiksmīgs ir bijis trīs Latvijas sportistiem, iegūstot Pasaules čempionu titulus: Uģim Grosam – S 550 laivu klasē

2004.gadā, Ērikam Ķiepem – Kipgem O – 350 skuteru klasē 2006.gadā un Maksimiliānam Tučkovam – JT 250 jauniešu laivu klasē 2011.gadā.

Prieks par kluba “NordOst” biedriem: Andri Mustu, Reini Mustu un Gintu Rozenbergu, kuri ir Igaunijas čempioni.

Kopumā skatoties uz sasniegto, jāuzteic kluba pilots Ivo Egle, jo viņš ir Eiropas čempions JT 250 jauniešu laivu klasē.

Hannes Haugasmägi, Igaunija, Ivo Egle Latvija, Benjamin Morse Lielbritānija, Eiropas čempionātā 2009 g.

Veiksmīgi starti Baltijas čempionātos un iegūts Baltijas čempiona tituls Normundam Sniķerim RN 2000 gliseru klasē, Edgaram Špacam S 550 laivu klasē.

Savukārt Latvijas čempionātos savās laivu klasēs iegūts Latvijas čempiona tituls:

Arnim Kalniņam - 2006.gadā RN 2000 gliseru klasē;

Ivo Eglem - 2009.gadā JT 250 jauniešu laivu klasē;

Normundam Sniķerim – 2010. un 2013.gadā RN 2000 gliseru klasē;

Reinim Mustam - 2018.gadā O 350 skuteru klasē;

Edgaram Špacam - 2018.gadā S 550 laivu klasē.

Tehniskie sporta veidi vienmēr ir aizrāvuši, jo ātrums uz ūdens vilinošs. Atsaucoties uz pieejamo informāciju, kura iegūta gan sarunās, gan no laikrakstiem, ūdens motosports Alūksnē 1.vilnī aizrāvis 32 braucējus, starp kurām divas ir sievietes, 2.vilnī – 14 braucējus, bet 3.vilnī – 15 laivu pilotus. Šis magnēts uz ūdens ir nodrošinājis arī paaudžu pēctecību, jo Ērikam Sniķerim sekoja dēls Gatis, bet nu jau ilgāku laiku ūdeni šķeļ Gata dēls Normunds un uzsācis pirmos soļus uz ūdens Normunda dēls Matīss - ceturtās paaudzes šī sportaveida fanāts.

Atceroties Jāni Mustu, var nosaukt viņu par stāstnieku, jo arī viņa rakstītā dienasgrāmata par notikumiem ir vērtīgs mantojums. Mustu ģimenes braucēji arī trīs paaudzēs un ir uzticīgi ūdens motosportam. Tie ir Jānis, dēls Andris un mazdēli Reinis un Kristers.

Alūksnes ezera ūdeni iecienījuši arī citi sporta veidi. 2007.gada 7.augustā Alūksnes ezerā risinājās Latvijas čempionāta ūdens motocikliem piektais posms, kas bija arī Baltijas kausa trešais posms. Alūksnes posmā kopā piedalījās 22 dalībnieki no Latvijas, Igaunijas un Somijas - 11 sēdus vadāmo motociklu klasē („runabout”) un 11 stāvus vadāmo klasē (SKI).

Alūksnes ezerā mērojas spēkiem ūdens motocikli. Foto: Gatis Bogdanovs

Lai gan ūdens motociklu sacensības Latvijā notiek jau desmito gadu, taču tas joprojām ir jauns un mazpazīstams sporta veids. Tikai pērn tika aizsākta tradīcija vienu sacensību posmu organizēt Alūksnes ezerā. „Alūksnes ezers ir plašs, trasi var izvietot tuvu skatītājiem, tā ka skatītājiem tās ir ļoti interesantas sacensības,” Alūksnes ziņu žurnālistei Agitai Auziņai norādīja sacensību organizators Miks Lukstiņš. „Runabout” klasē pārliecinoši startēja ventspilnieks Jānis Berķis. Otro vietu izcīnīja Marts Meru no Igaunijas, arī trešajā vietā ierindojās pārstāvis no Igaunijas - Valērijs Trujevtsevs. „Stock” klasē pārliecināts līderis bija Ints Šteinbergs, aiz sevis viņš atstāja Jāni Uzaru un Ingaru Svikli. „Superstock” klasē Alūksnē labāk veicās igauņiem, pirmajā vietā savā klasē ierindojās Martens Kaldve, otrais - Somijas braucējs Kristians Tapola, trešo vietu izcīnīja latvietis Artūrs Brencis.

2012.gadā Alūksnē notiek Baltijas čempionāts. Kā pateicību par labi noorganizētām sacensībām un izrādīto viesmīlību Lietuvas komandas “Savas kampas” pārstāvji sacensību vietā izvietoja baneri ar Traķu salas pils attēlu un pateicības vārdus „Sveicam Alūksni un alūksniešus tradicionālajos ūdens motosporta svētkos un pateicamies par viesmīlību!”

Sanita Eglīte Alūksnes novada pašvaldības Kultūras un sporta nodaļas vadītāja, laivas pilots Lamutis Markunas, Modris Kalnciems Latvijas ūdens motosporta federācijas prezidents, Lietuvas motorlaivu federācijas prezidents Edmundas Janauskas, Valda Zeltiņa - pašvaldības kultūras darba speciāliste. 2012.g.

Foto no Alūksnes pašvaldības arhīva

Alūksnes ūdens motosporta attīstības 55 gadi ir patiesi vērtīgi un nozīmīgi, lai par to domātu un pārliecinoši runātu. Alūksnes muzeja apaļajā tornī 2013.gada jūlijā tika izveidota izstāde, kura bija labs starts tam, lai apkopoto informāciju papildinātu un komentētu, lai iegūtais materiāls neiegultu plauktā. Izstādes „Alūksnes ūdens motosportam 55” atklāšanas pasākums bija plaši apmeklēts, bija ieradušies ūdens motosporta veterāni, ciemiņi no Krievijas, Igaunijas.

Ūdens motosporta veterāni: Uldis Strads, Īrisa Skudrule, Amālija Zvaigzne, Gatis Sņķers, Mārtiņš Jēkabsons, Jānis Kalniņš, Kārlis Slapjums izstādes „Alūksnes ūdens motosportam 55” atklāšanas svinīgajā pasākumā 2013.g.

Iveta Kovtuņenko, Armands Musts, Baiba Veisa izstādes „Alūksnes ūdens motosportam 55” atklāšanas svinīgajā pasākumā 2013.g.

Alūksnes muzeja apaļajā tornī tika izveidota izstāde, kura ir labs starts tam, lai apkopoto informāciju papildinātu un komentētu, lai iegūtais materiāls neiegultu plauktā. Izstādes noformējumā aktīvi piedalījās kluba „NordOst” biedri Raitis Egle, Andris, Armands, Reinis Musti, Normunds Sniķers un sava aroda pratēji Astrīda Bētere, Antra un Ivars Vecāni, Gunārs Ozoliņš, Alvits Grīvnieks, Einārs Gross.

Pirmo reizi Alūksnes ezerā (2015.gada jūnijā) notika ūdens motosporta ātrumlaivu Endurance pneumatic Pasaules čempionāts (8 stundu izturības brauciens). Sacensības notika četrās laivu klasēs PR1, PR2, PR3, PR4. Tajās piedalījās divdesmit viena laivu ekipāža, katrā laivai pa četriem pilotiem kuri sacensību laikā viens otru nomaina. Sacensībās veiksmīgi piedalījās arī kluba „NordOst” komanda ar pilotiem Reini Mustu, Gintu Miningu, Andri Mustu, un Maksimilianu Tučkovu. Sacensību noslēguma rezultātu tabula liecināja, ka alūksniešiem trešā vieta pasaules čempionātā PR4 laivu klasē, distancē astoņās stundās veicot 153 apļus.

Maksimilians Tučkovs, Reinis Musts, Gints Minings, Andris Musts uz goda pjedestāla 2015.gads Alūksne

Pieci mazie alūksnieši – Matīss Sņķers (no kreisās), Monta Melzoba, Roberts Minings, tupus Kristers Musts un Mairis Kļava.

Alūksnes ezerā 2016.gada jūlijā pirmo reizi noritēja starptautiskas ūdens motosporta sacensības – Pasaules čempionāts „Formula Future”. Sacensībās piedalījās arī pieci mazie alūksnieši – Matīss Sņķers, Monta Melzoba, Roberts Minings, Kristers Musts un Mairis Kļava. Alūksnieši pārstāvēja ne tikai Latviju, bet arī Igauniju – tādējādi mazie sportisti varēja sevi pierādīt arī gadījumos, kad Latvijas komandās vietas jau ir aizņemtas. „Protams, ka ir bailīgi, jo startēšu pirmo reizi, taču zinu, ka viss būs labi,” pirms sacensībām atzina M. Sņķers. Debija vainagojās ar iegūtu medaļu - Mairis Kaļva ieguva trešo vietu kopvērtējumā.

Pasaules čempionāts „Formula Future”, kurā piecās klasēs piedalās puīši un meitenes vecumā no 8 līdz 18 gadiem, mūsu reģionā notika pirmo reizi. Latvijā „Formula Future” sāka attīstīties 2007.gadā. Mūsu valsts pārstāvji šādās sacensībās pirmo reizi piedalījās 2012.gadā un aizvadītajā gadā izcīnīja Pasaules čempionāta sudraba medaļu. Sacensību rīkošana Latvijā bija jauna pieredze gan Latvijas Ūdens motosporta federācijai, gan Alūksnes novada pašvaldībai, - uzsvēra federācijas prezidents Atis Slakteris.

Alūksnes ezerā 2016.gada septembrī risinājās starptautiskās kuģu modeļu sacensības „Alūksnes kauss 2016”. Sacensības rīkoja Latvijas kuģu modeļu sporta federācija, kas rīko vairāk nekā 10 dažādas sacensības Latvijā jau kopš 1998.gada, sadarbībā ar Alūksnes novada pašvaldību. Sacensībās piedalījās vairāk nekā 50 sportisti no Latvijas, Igaunijas, Lietuvas un Baltkrievijas.

*Valmierietis Artūrs Teteris uzvarēja “FSR Endurance” grupā, kur brauciens ilga 30 minūtes.
Foto: Agita Bērziņa*

Jau vairākkārt šajā aprakstā minēti vārdi „...pirmo reizi Alūksnē...” šoreiz pirmo reizi (2017.gada jūlijā) ūdens motosporta klubs „NordOst” Alūksnes ezerā rīkoja nometni, kurā bez maksas zināšanas un iemaņas braukšanā ar mazajām motorlaivām ieguva divdesmit bērni.

Apbalvošana ceremonija, Eiropas čempionāts GT15 laivu klasē Alūksnē 2017.gads

Latvijas ūdens motosporta federācija sezonas noslēguma pasākumu „2017.gada čempionu balli” uzticēja organizēt Alūksnes klubam „NordOst”, tā norisinājās Alūksne Kultūras centrā. Federācijas prezidents Atis Slakteris balles apbalvošanas ceremonijas ievadvārdiem sāk ar: „Kopumā uz Alūksni raugos ar baltu skaudību – jums ir tāds Kultūras centrs, tik skaists kā Alūksnē, reti kur ir”

Alūksnē 2017.gadā Latvijas ūdens motosporta Goda zālē tika uzņemti nopelniem bagāti ūdens motosportisti Raimonds Špacs, Aigars Kārklīšs, Kalvis Kliests, kā arī Gatis Sniķers un Oskars Ozols.

2017.gada 2. vietas ieguvēji Mēmeles sports, Latvijas čempioni UPB Liepāja, 3.vieta „NordOst” Alūksne goda pjedestāls Alūksnes Kultūras centrā

2017.gada Latvijas čempionāta 3.vietas ieguvēji NordOst Alūksne komanda uz goda pjedestāla Alūksnes Kultūras centrā: Reinis Musts, Monta Melzoba, Edgars Špacs, Kristis Upenieks, Normunds Sniķers, Matīss Sniķers, Roberts Minings, Kristers Musts, Gints Rozenbergs

Kluba NordOst piloti un viņu atbalstītāji Alūksnes Kultūras centrā sezonas noslēguma pasākumā

2015.gadā Monako slavenajā Zvaigžņu zālē (*Salle des Etoiles*) notika Ūdens motosporta federācijas 2014. gada sezonas pasaules čempionu apbalvošanas *Gala* ceremonija, piedaloties Monako princim Albertam II, vides ilgtspējas galveno balvu saņēma Latvija. Latvijas ūdens motosporta federācija šim konkursam bija pieteikusi Alūksnes ezeru kā ūdens motosporta sacensību vietu.

Latvijas Ūdens motosporta federācijas prezidents Atis Slakteris ar saņemto balvu 2015.g

Latvijas Ūdens motosporta federācijas izplatītajā relīzē teikts:

„Esmu gandarīts, ka spējam būt pasaules labāko skaitā ne tikai ar sportiskiem rezultātiem, bet arī tik nozīmīgajā vides ilgtspējas jomā. Jo īpašs prieks, ka ne tikai Latvijas iedzīvotāji un ūdens motosportisti, bet arī starptautiskā žūrija uzskata Alūksnes pilsētas Pilssalu un Alūksnes ezeru par vienu no skaistākajām un tīrākajām sacensību vietām pasaulē,” uzskata LŪMSF prezidents Atis Slakteris.

Pēc sacensībām 2018.gadā Starptautiskās ūdens motosporta federācijas Formula 1 un Formula 2 ātrumu klasēs pieredzējušais komisārs Gordons Sazerlends (Gordon Sutherland) Alūksni kā sacensību vietu novērtējis ļoti atzinīgi.

Komisāra G. Suterlanda galvenā atziņa ir: “Sacensību vieta ir ideāla un pilnībā atbilst pasaules čempionāta rīkošanai prestižajā Formula 2 klasē ātrumu klasē. Alūksnē labprāt atgrieztos”.

Skats uz sacensību centru Pilssalā sacensību norises dienā 2018.g

Alūksnes novada pašvaldība pēdējos gados ir īstenojusi daudzus projektus, kuru rezultātā ir uzlabota pilsētas publiskā infrastruktūra, tostarp nozīmīgas investīcijas ieguldītas arī Alūksnes ezera piekrastes infrastruktūrā un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanā un atjaunošanā.

2015.gada jūnijā tika atklāts jaunais Tempļakalna ielas gājēju tilts, kas savieno divus alūksniešiem un pilsētas viesiem nozīmīgus objektus - Pilssalu un pussalu, tā nodrošinot ērtākas un ātrākas gājēju pārvietošanās iespējas. Šī objekta būvniecības izmaksas bija nedaudz vairāk nekā 300 tūkstoši eiro, un to finansēja Alūksnes novada pašvaldība. Savukārt tilta apgaismošanas un apskaņošanas ierīkošanas izmaksas bija 36 tūkstoši eiro un to sedza no Alūksnes novada pašvaldības budžeta līdzekļiem.

Skatē „Gada labākā būve Latvijā 2015” nominācijā „Inženierbūve” objekts ieguvis 2.vietu, bet konkursā „Latvijas Būvniecības Gada balva 2015” nominācijā „Jauna inženierbūve” - 3.vietu.

2017.gadā pašvaldība veikusi Tempļakalna ielas pārbūvi, ierīkojot arī apgaismojumu, līdz ar to nelielā gājēju ieliņa pussalas dienvidu piekrastē alūksniešiem un pilsētas viesiem ir kļuvusi par iecienītu pastaigu vietu.

Pilssalā iedzīvotāju un arī pilsētas viesu ērtībai 2017.gadā labiekārtota pludmales un piknika teritorija - izbūvēta smilšu pludmale ar peldzonu, ierīkotas ģērbtuves, labiekārtoti celiņi, izveidotas laipas ezerā, piknika zona ar nojumi. Šī projekta īstenošanu finansēja pašvaldība, un projekta kopējās izmaksas bija nepilni 130 tūkstoši eiro. Turpat blakus pludmales zonai izveidoti bērnu rotaļu laukumi, kur iespēja pavadīt brīvo laiku ir dažāda vecuma bērniem.

2017.gadā labiekārtots Pilssalas sporta stadions, uzklājot kvalitatīvu, starptautiski atbilstošu skrejceļa pārklājumu, uzlabojot vairāku sporta aktivitāšu laukumus un ierīkojot āra trenāžieru laukumu. Šī projekta kopējās izmaksas bija nedaudz zem 300 tūkstošiem eiro, no kā valsts budžeta mērķdotācija bija 70 tūkstoši eiro, pārējo finansēja pašvaldība.

Skats uz Alūksnes ezeru un Pilssalu, 2018.g. oktobris (Foto Alvits Grīvnieks)

2017.gadā Pilssalas teritorijā noslēdzās multifunkcionālās servisa ēkas izbūve. Mūsdienīgā dizaina arhitektoniski savdabīgā ēka pašā ezera krastā atgādina milzu gliemežvāku, bet no tās jumta terases paveras skaists skats uz Alūksnes ezeru un parku. Ēka ir paredzēta vairākiem mērķiem – tā kalpo kā mājvieta pašvaldības aģentūrai “ALJA”, kas nodrošina publisko ūdeņu uzraudzību novadā, daļa telpu tiks nodotas nomā uzņēmējdarbībai, ik vasaru ēku izmantos arī ūdens motosporta

sacensību rīkošanai. Līdz ar ēkas izbūvi labiekārtota arī tās apkārtējā teritorija. Šī projekta kopējās projekta izmaksas bija nedaudz vairāk par 850 tūkstošiem eiro, no kā lielākā daļa – vairāk nekā 640 tūkstoši eiro – pašvaldības finansējums, nepilni 200 tūkstoši – Eiropas Savienības struktūrfondu līdzekļi, kā arī valsts budžeta dotācija.

Skats uz multifuncionālo ēku Pilssalā, 2018. gada oktobris (Foto Alvīns Grīvnieks)

2018. gadā Pilssalā pabeigta teritorijas infrastruktūras izbūve – tapušas jaunas laipas ūdensmotosporta sacensībām, laivu piestātne, gājēju promenāde, pludmales volejbola laukumi, autostāvvietas un jaunas inženierkomunikācijas. Šī projekta kopējās izmaksas bija nedaudz vairāk nekā 700 tūkstoši eiro, no kā valsts budžeta mērķdotācija bija 150 tūkstoši eiro, bet pārējo finansēja pašvaldība.

2018. gadā īstenots arī maksšķerēšanas vietu izveides projekts Tempļakalna parka teritorijā, ierīkojot īpaša dizaina sešas maksšķerēšanas un trīs atpūtas vietas, izvietojot standus ar informāciju par Alūksnes ezerā mītošo ihtiofaunu un teikām par apkārtni. Šī projekta izmaksas bija 55,5 tūkstoši, tā lielāko daļu finansēja Latvijas vides aizsardzības fonds, līdzfinansēja - Alūksnes novada pašvaldība.

2018. gadā Alūksnes ezerā notika Eiropas čempionāts F4 laivu klasē un starptautisko ūdens motosporta sacensību norises nodrošināšanai pirmo reizi tika

izmantota jaunbūvētā multifunkcionālā servisa ēka Pilssalā un jaunā teritorijas infrastruktūra.

Alūksnes pilsētu un Alūksnes ezeru Goda zālei izvirza Latvijas UMSF biedrs: Biedrība “Ūdens motosporta klubs “NordOst”” reģ. nr. 50008093551, Alūksnes novadā, Alūksnē, Rūpniecības ielā 4B

Materiālu sagatavoja: Gints Rozenbergs Alūksnē tālr. 29356355

Materiāla sagatavošanā izmantotas Alvita Grīvnieka fotogrāfijas un fotogrāfijas no Normunda Sniķera ģimenes foto albuma.

Materiāla sagatavošanā izmantota informācija un fotogrāfijas no Alūksnes pašvaldības arhīva un laikraksta “Alūksns ziņas” un “Malienas ziņas”